

Republika Srbija
VRHOVNI KASACIONI SUD
Rev1 6/10
09.09.2010. godina
Beograd

U IME NARODA

Vrhovni kasacioni sud, u veću sastavljenom od sudija: Stojana Jokića, predsednika veća, Mihaila Rulića i Mirjane Đerasimović, članova veća, u sporu po tužbi tužioca Preduzeće za ... B.D. DOO iz P., koga zastupa punomoćnik S.M., advokat iz N., protiv tužene Republike Srbije - Ministarstva odbrane, Vojska Srbije, Vojna pošta ..., koju po ovlašćenju Republičkog javnog tužioca zastupa Direkcija za imovinsko-pravne poslove, Odeljenje u N., radi isplate iznosa od 10.494.539,40 dinara, postupajući po odluci Ustavnog suda Republike Srbije br. UŽ. ... od 24.2.2010. godine za donošenje nove odluke po reviziji tužioca izjavljenoj protiv presude Višeg trgovinskog suda Pž. br. 7082/07 od 9.5.2008. godine, u sednici veća održanoj dana 9.9.2010. godine, doneo je

P R E S U D U

Delimično se USVAJA revizija tužioca Preduzeće ... B.D. DOO iz P., izjavljena protiv presude Višeg trgovinskog suda Pž. br. 7082/07 od 9.5.2008. godine, i PRESUĐUJE:

PREINACUJU SE, presuda Trgovinskog suda u Nišu P. br. 343/2007 od 3.7.2007. godine i presuda Višeg trgovinskog suda Pž. br. 7082/07 od 9.5.2008. godine, delimično USVAJA tužbeni zahtev i obavezuje tužena, da tužiocu u roku od 8 dana i pod pretnjom izvršenja isplati novčani iznos od 500.000,00 dinara, sa kamatom po stopi iz Zakona o visini stope zatezne kamate, počev od 3.7.2007. godine, pa do isplate.

Tužiocu se ne dosuđuju troškovi revizijskog postupka.

U preostalom delu revizija tužioca izjavljena protiv drugostepene presude se kao neosnovana odbija.

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Trgovinskog suda u Nišu P. br. 343/07 od 3.7.2007. godine, odbijen je kao neosnovan tužbeni zahtev tužioca za isplatu iznosa od

Rev1 6/10

-2-

10.494.539,40 dinara sa zateznom kamatom počev od 11.6.1999. godine pa do isplate, i zahtev za isplatu troškova parničnog postupka.

Viši trgovinski sud presudom Pž. br. 7082/07 od 9.5.2008. godine odbija kao neosnovanu žalbu tužioca i potvrđuje pomenutu prvostepenu presudu.

Revizijskom presudom Vrhovnog suda Srbije u Beogradu Prev. br. 368/08 od 21.10.2008. godine odbijena je kao neosnovana revizija tužioca izjavljena protiv pomenute drugostepene presude.

Nezadovoljan odlučivanjem pomenutim sudskim odlukama u sva tri stepena, tužilac je Ustavnom sudu Republike Srbije podneo ustavnu žalbu. Ustavni sud Republike Srbije odlukom broj UŽ. ... od 24.2.2010. godine, usvaja ustavnu žalbu izjavljenu protiv sve tri pomenute presude i utvrđuje da je u ovim sudskim odlukama povređeno pravo podnosioca ustavne žalbe na imovinu zajemčeno članom 58. stav 2. Ustava Republike Srbije, a u preostalom delu ustavnu žalbu odbija kao neosnovanu.

Istom odlukom poništena je presuda Vrhovnog suda Srbije Prev. br. 368/08 od 21.10.2008. godine i određeno da Vrhovni kasacioni sud donese novu odluku po reviziji tužioca izjavljenoj protiv presude Višeg trgovinskog suda Pž. br. 7082/07 od 9.5.2008. godine.

Po poništenju revizijske presude i postupajući po određenju Ustavnog suda za donošenje nove odluke po reviziji tužioca, Vrhovni kasacioni sud donosi novu revizijsku presudu.

Predmet revizijskog ispitivanja je pravnosnažna drugostepena presuda Višeg trgovinskog suda Pž. br. 7082/07, protiv koje je tužilac izjavio blagovremenu i dozvoljenu reviziju. Reviziju je izjavio zbog bitnih povreda odredaba parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava.

Tužena ne podnosi odgovor na reviziju tužioca, a Republički javni tužilac se o izjavljenoj reviziji nije izjasnio.

Vrhovni kasacioni sud je ispitaio revizijom pobijanu drugostepenu presudu na način propisan članom 399. Zakona o parničnom postupku i odlučio kao u izreci revizijske presude iz sledećih razloga:

Revizija tužioca je delimično osnovana.

Nižestepene presude nisu zahvaćene bitnom povredom iz člana 361. stav 2. tačka 9. ZPP na koju se u revizijskom postupku pazi po službenoj dužnosti. Revident ne upućuje na zakonske odredbe na kojima zasniva tvrdnju o

Rev1 6/10

-3-

učinjenim bitnim povredama ZPP. Žalba protiv prvostepene presude ne može biti sastavni deo revizije, jer revizija kao vanredni pravni lek mora da sadrži sve ono što je u članu 357. ZPP propisano za sadržinu žalbe. To dalje podrazumeva da žalbeni razlozi na koje se upućuje u reviziji ne mogu istovremeno biti i revizijski razlozi.

Iz dokaza provedenih do zaključenja glavne rasprave i utvrđenja prvostepenog suda proizilazi sledeće:

Finansijska policija – Odeljenje u P. je pod brojem „službeno“ dana 26.4.1999. godine sačinila zapisnik u vezi sa pregledom magacina u Sportskom centru „...“ u P., stavljanjem novih katanaca na objektima – magacinima i pečačenju magacina. Radnici Sportskog centra sa predstavnicima ovlašćenih lica i finansijskih inspektora su otvorili magacine, zaključali ih novim kačancima od kojih je ključeve zadržalo ovlašćeno lice Vojske Jugoslavije. Zatim su magacini zapečaćeni voskom i pečatom Finansijske policije od strane prisutnih finansijskih inspektora.

Na osnovu vizuelnog pregleda i uvida u stanja robe u magacinima i kancelarijskom prostoru, zatečeno stanje konstatovano je u svim zapečaćenim magacinima i kancelarijskim prostorijama. Pod rednim brojem 11. konstatovano je: PP B.D., objekat br. 17. Zatečena roba: sokovi (sirova kafa ili kikiriki), džakovi nisu otvarani, čaj, sokovi, kulinat, masline i slični prehrambeni artikli.

Kancelarija: kompjuter, komplet iz četiri dela“.

Finansijska policija – Odeljenje u P. je zapisnikom od 11.6.1999. godine izvršila primopredaju magacina iz kojih je izvršila izdavanje zaplenjene robe za potrebe Vojske Jugoslavije. Magacini su sa katancima sa po dva ključa predati M.Đ., rukovodiocu zajedničkih poslova – SC „...“ koji je bio prisutan i prilikom pečačenja magacina po zapisniku od 26.4.1999. godine. U zapisniku je pod rednim brojem 11. PP B.D. – objekat br. 17, konstatovano da su u magacinu zetečena roba i to sokovi, sirova kafa, čaj i ostali prehrambeni artikli izdati Vojsci Jugoslavije, a sredstva u kancelariji magacina nisu uzeta osim kompjutera koji je preuzela Finansijska policija.

Zapisnički konstatovano stanje u zapisniku od 11.6.1999. godine potvrđeno je službenom beleškom finansijskog inspektora Ž.Ž. sačinjenom 22.6.1999. godine.

Vrsta i količina robe u magacinu br. 17 iskazana je u lager listi pod rednim brojem od 1 pa zaključno sa 112. Cena robe iskazana je takođe pojedinačno i u ukupnom iznosu u lager listi roba od 24.3.1999. godine i iznosi

Rev1 6/10

-4-

10.494.539,40 dinara. Lager lista robe sačinjena je bez prateće finansijske dokumentacije.

Tužena pri preuzimanju tužiočeva magacina i robe u magacinu nije sačinila zapisnik o stanju robe u magacinu. Nije sačinila ni isprave o izdavanju robe iz tužiočeva magacina.

Na osnovu tako utvrđenog činjeničnog stanja nižestepeni sudovi su u celosti kao neosnovan odbili tužbeni zahtev. Tužbeni zahtev odbijen je sa razloga nedokazanosti osnovanosti istog. Odbijen primenom pravila o teretu dokazivanja propisanih u članu 223. ZPP.

Predmet spora po tužbi tužioca je tužiočev zahtev za isplatu protivvrednosti robe oduzete od njega za potrebe Vojske Jugoslavije za vreme NATO agresije na Republiku Srbiju. Robe koju su iz magacina tužioca oduzela tada ovlašćena civilna i vojna lica za potrebe vojske. Pravo na oduzimanje te robe za vreme ratnih dejstava bilo je zasnovano na odredbi člana 27. Zakona o odbrani. Obaveza tužene za isplatu naknade za oduzetu robu bila je propisana u Tarifi za određivanje naknade za korišćenje popisanih stvari za potrebe vojske i druge potrebe odbrane zemlje u tački 4. a u vezi sa članom 19. Uredbe o organizovanju i izvršavanju materijalne obaveze i sve to u vezi sa članom 14. stav 6. Zakona o odbrani.

Nije sporno da je tužena za potrebe vojske iz tužiočeva magacina – objekat br. 17 oduzela zatečenu robu, sokove, sirovu kafu, čaj i ostale prehrambene artikle. Sporno je samo koja roba po vrsti i količini je oduzeta za potrebe tužene. Sledom te spornosti, sporna je i visina koju tužena treba da plati za oduzetu robu.

Spornost je nastala zbog toga što tužena pri preuzimanju magacina nije sačinila popis robe u magacinu i što pri uzimanju - izdavanju robe iz magacina nije sačinila bilo koju ispravu o izdavanju robe poput zapisnika o predaji, otpremnica i slično.

Suprotno tuženoj koja ne pruža ni jedan jedini dokaz na okolnosti vrste i količine oduzete robe, tužilac te činjenice kao i cenu robe dokazuje lager listom roba sačinjenom 24.3.1999. godine. Lager lista sadrži u sebi vrstu i količinu roba - artikala sa pojedinačnom i zbirnom cenom roba po rednim brojem od 1. pa zaključno sa 112. Sačinjena je na dan NATO agresije i otpočinjanja ratnog stanja, a tužena je magacin sa robom u njemu preuzela 26.4.1999. godine, tj. 33 dana po otpočinjanju ratnih dešavanja u P.

Pravila o teretu dokazivanja propisano u članu 223. ZPP su jasna. Obavezujuća za obe stranke - parničare u sporu. Ta obavezujuća pravila tereta dokazivanja zahtevaju i od tužioca da pruži dokaze na osnovu kojih je sačinio evidenciju robe u lager listi na dan NATO agresije na našu zemlju. Rev1 6/10

-5-

Evidencija robe po vrsti, količini i ceni iskazana u lager listi bez knjigovodstvenih isprava (otpremnica i računa dobavljača) i nakon prijema robe sačinjenja prijemnica i kalkulacija ne predstavlja valjanu knjigovodstvenu ispravu na osnovu koje se dokazuje vrsta, količina i cena robe. Tako sačinjena, predstavlja jednostranu ispravu koja se veoma lako i jednostavno može sačiniti za potrebe različitih namena. Sa tih razloga je kao dokazno sredstvo nije prihvatio ni veštak LJ.N., diplomirani ekonomista, koja je rešenjem prvostepenog suda bila određena da u postupku veštačenja utvrdi potraživanje tužioca prema tuženoj sa aspekta ekonomsko-finansijske struke.

Sve to ukazuje da se primenom pravila u teretu dokazivanja propisanih u članu 223. ZPP ne može utvrditi vrsta, količina i cena robe postojeće u tužiočevom magacinu na dan 26.4.1999. godine kada je tužena preuzela magacin i robu u njemu, niti se pak može utvrditi koju vrstu i količinu robe je tužena odnela iz magacina do 11.6.1999. godine kada je tužena vratila posed magacina bez robe u njemu.

Kod takvog stanja dokazanosti, visine tužbenog zahteva bilo bi protivno pravu na zakonitu, jednaku i pravičnu zaštitu svojih prava propisanu u članu 2. stav 1. ZPP o visini tužbenog zahteva odlučiti samo putem pravila negativnog tereta dokazivanja propisanog u stavu 3. člana 223. ZPP. Bilo bi potpuno nepravično obavezati tuženu da plati nedokazanu vrstu, količinu i cenu robe evidentirane u lager listi samo zato što pri preuzimanju magacina i robe u njemu i izdavanja robe iz magacina nije sačinila isprave o tome. Sankcija za to ne može biti i plaćanje robe koja nije ni postojala i sledom toga ni uzeta iz magacina.

Pravo svojine propisano i garantovano u članu 58. stav 2. Ustava RS, podrazumeva samo pravo na naknadu u javnom interesu oduzete robe koju je tužilac kao vlasnik imao u magacinu na dan oduzimanja tj. 26.4.1999. godine.

Sledom iznetog, parničari u sporu ne pružaju valjane i pouzdane dokaze na okolnosti osnovanosti odnosno neosnovanosti tužbenog zahteva i njegove visine. Te bitne činjenice se ne mogu utvrditi. Ne postoje dokazi za utvrđenje činjenica bitnih za odlučivanje o osnovu i visini tužbenog zahteva. To dalje podrazumeva da tužilac ne raspolaže dokazima o vrsti i količini robe koja mu je oduzeta deposediranjem iz magacina počev od 26.4. pa do 11.6.1999. godine i da tužena ne raspolaže dokazima koju vrstu i količinu robe je tačno uzela iz tužiočeva magacina u tom periodu.

Tužiocu pripada pravo na isplatu novčanog iznosa za oduzete mu sokove, sirovu kafu, čaj i ostale prehrambene proizvode, a tužena je dužna da oduzetu robu plati. Obzirom da se vrsta i količina oduzete robe ne može utvrditi, revizijski sud je visinu novčanog iznosa za oduzetu robu odredio po slobodnoj oceni koristeći se procesnim ovlašćenjem propisanim u članu 224. Rev1 6/10

-6-

ZPP. Ceneći sve okolnosti tužiocu je dosuđen iznos od 500.000,00 dinara sa kamatom po stopi iz zakona počev od prvostepenog presuđenja pa do isplate.

Iako ovo što sledi nije od bitnog značaja za odlučivanje o tužbenom zahtevu, revizijski sud ne može, a da ne primeti pojedine vrste i količine roba iskazanih u lager listi a one su 9.510 kg kafe, 12.415kg maslinki, 9.200 i 18.980kg čaja, 15.500kg pirinča kočanskog, 3.850kg kuhinjske soli, 2.400 litara lozovače - kosovske lozove rakije, 1.400 litara belog kosovskog vina i 1.600 litara crnog kosovskog vina, 38.700 litara gaziranih sokova 2/1, 1.850 pakovanja kisele vode „...“ i 660 pakovanja „...“ od 1,5 litar... Samo ovi pokazatelji vrste i količine robe iz lager liste upućuju na enormne količine koje za smeštaj zahtevaju ogroman magacinski prostor. Ove količine prilikom ulaska u magacin i vizuelnim pogledom moraju biti uočene. Međutim, one u zapisniku o preuzimanju magacina i robe u njemu nisu kao takve uočene i konstatovane. To sve dovodi u sumnju vrstu, količinu i sledom toga i cenu roba evidentiranih u lager listi robe.

Revizijski sud je u delu delimično usvojenog tužbenog zahteva delimično i usvojio reviziju tužioca preinačenjem nižestepenih presuda na način određen u stavu 1. izreke presude. Ovo procesno odlučivanje zasnovano je na članu 407. stav 1. ZPP.

U preostalom delu revizija nije osnovana jer ne postoji pravni osnov za usvajanje tužbenog zahteva

u preostalom nižestepenim presudama odbijenom delu i o njoj je odlučeno na osnovu procesnog ovlašćenja iz člana 405. stav 1. ZPP, stavom 3. izreke presude.

Tužiocu, obzirom na samo neznatno postignuti uspeh u postupku po reviziji ne pripada pravo na dosudu troškova revizijskog postupka, niti troškovi nižestepenih postupaka.

O troškovima spora odlučuje se na način propisan u članu 149. stav 1, 2. i 3. ZPP koji su rezultirani uspehom stranke u parnici. Pritom, stranka troškove mora da opredeli na način propisan članom 159. stav 2. i 3. ZPP. Sledom tog uspeha prvostepeni sud je odbio zahtev tužioca za dosudu troškova spora rešenjem o troškovima spora sadržanim u izreci prvostepene presude. Zato je revizija izjavljena i protiv rešenja o troškovima spora sadržanog u izreci prvostepene presude neosnovana.

Predsednik veća - sudija

Stojan Jokić, s.r.